

สุจิตต์ วงษ์เทศ

www.sujitwongthes.com

วิศวกรสร้างสรรค์ ขาดแคลนแสนกัณดาร

พลังสร้างสรรค์เกือบทุกอย่างหรือทั้งหมดอยู่นอกห้องเรียน ในห้องเรียนมีไม่มาก หรือไม่มีเลย

ฉะนั้น จะผลิตวิศวกรสร้างสรรค์สำเร็จ ต้องแสวงหาพลังจากนอกห้องเรียนที่ไม่ถูกครอบงำโดยจารีตนิยม

“ขณะนี้ประเทศไทยขาดแคลนวิศวกรแนวคิดสร้างสรรค์อย่างมาก เพราะวิศวกรที่สถาบันอุดมศึกษาไทยผลิตออกมาปีละเกือบ 1 แสนคน มีไม่ถึงเปอร์เซ็นต์ที่เป็นวิศวกรแนวคิดสร้างสรรค์”

รศ.ดร.สุชัชวีร์ สุวรรณสวัสดิ์ คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) กล่าวต่อไปว่าส่วนใหญ่เป็นวิศวกรแรงงานจบออกมาแล้วทำงานเลย แถมไม่ได้ทำงานที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก โอกาสในการทำงานวิจัยน้อย ทั้งที่ในอนาคตยุคของการแข่งขัน การแลกเปลี่ยน เคลื่อนย้ายแรงงานได้อย่างเสรี

“บัณฑิตวิศวกรรมศาสตร์ที่สามารถแข่งขันได้ ไม่ตกงาน ต้องเป็นวิศวกรแนวคิดสร้างสรรค์ สามารถคิดค้นสิ่งใหม่ๆ เพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ เช่น ผลิตโทรศัพท์มือถือให้เล็กลง ทำโทรศัพท์โน้ให้บางลง คิดสิ่งประดิษฐ์เพื่อนำมาใช้ผ่าตัดหัวใจได้ง่ายขึ้น เป็นต้น”

คณะวิศวกรรมศาสตร์ สจล. จึงพยายามผลิตวิศวกรแนวคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งเปิดสาขาที่เป็นความต้องการของในอนาคต (คม ชัด ลึก ฉบับวันพฤหัสบดีที่ 3 มกราคม 2556 หน้า 8)

แหล่งพลังสร้างสรรค์นอกห้องเรียน ผมเคยเขียนบอกมาก่อนแล้ว ว่าอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานทางวัฒนธรรมในไทยซึ่งเป็นที่รับรู้ทั่วไปว่ามีหลากหลาย เช่น มิวเซียม, ห้องสมุด, หอศิลป์, โรงมหรสพ (โรงหนัง, โรงละคร, โรงดนตรี, โรงลิเก, ฯลฯ), เป็นต้น

ล้วนมีคุณสมบัติเป็นทั้งแหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยวพร้อมกันในตัวเอง

เฉพาะที่มีคุณสมบัติเป็นแหล่งเรียนรู้ ล้วนมีพลังสูงจูงใจให้คนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความรู้ แล้วส่งสมพลังความคิดสร้างสรรค์ เข้าสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้

ปัญหาอยู่ที่โครงสร้างของไทยมีไม่พอ ส่วนที่มีก็มักมีคุณภาพและศักยภาพไม่พอ คนส่วนมากเข้าถึงยากลำบาก บางทีไม่มีโอกาสเข้าถึงเลย

สาเหตุจากสังคมไทยพิทักษ์จารีตนิยมสุดโต่ง จึงเคร่งครัดลักษณะเจ้าขุนมูลนาย แม้ภายนอกดูทันสมัยแต่ภายในไม่พัฒนา โครงสร้างของไทยมีอยู่(อย่างจำกัด) จึงไม่มีชีวิตชีวา และไม่น่าเข้าไปใกล้

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นที่รับรู้ทั่วโลกว่าจะเกิดขึ้นแล้วเติบโตได้ ต้องถึงพร้อมด้วยปัจจัยสนับสนุนหลายอย่างให้ “รู้เขา รู้เรา รู้เท่าทันโลกและชีวิต” ซึ่งเกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานทางวัฒนธรรมด้วย

ที่สำคัญคือต้องใจกว้าง เป็นสังคมเปิดที่ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทั้งในความคิดและพฤติกรรมที่ไม่เบียดเบียนคนอื่น

ความคิดสร้างสรรค์ มีผู้เชี่ยวชาญอธิบายว่าจะมีได้ก็ด้วยการส่งสมข้อมูลและประสบการณ์ที่ไม่มีขอบเขตจำกัด หรือบอกจำนวนไม่ได้

แต่ต้องการข้อมูลความรู้มากขึ้น ไม่ใช่เฉพาะเรื่องราวต่อหน้า หากหมายถึงประวัติความเป็นมาของสิ่งเหล่านั้น ซึ่งจะเป็นพลังผลักดันให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

ปัญหาอยู่ที่พลังจารีตนิยมในไทย เป็นอุปสรรคต่อสิ่งสร้างสรรค์ที่ยกมานี้

และระบบการศึกษาไทยเน้นแยกส่วน เลยทำให้สายวิทยาศาสตร์และสายอาชีพไม่แลกเปลี่ยนเรียนรู้แหล่งพลังสร้างสรรค์จากสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

แต่แล้วมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ถูกครอบงำอย่างแข็งแกร่งและมิดชิดโดยพลังจารีตนิยม เลยหาพลังสร้างสรรค์ยากยิ่งในการผลิตวิศวกรสร้างสรรค์